

Tienden. Yderne ville altid sige: Hvad hjælper det os at faa Tienden afløst og faa den Smule Bidrag fra Statskassen, falder Kapitelstaksten en halv Krone eller en Krone, er det saa langt fra, at vi have vundet noget ved Statskassens Bidrag, at vi tværtimod have gjort en daarlig Forretning, vi have sat Penge til og ere komne til at betale mere om Aaret, end vi ellers havde maattet. Ganske omvendt vil Betragtingen stille sig for Tiendeejeren. Netop derfor er det nødvendigt, at der er et Spillerum, som udfyldes fra anden Side, og der findes ingen anden Maade at udfylde det paa end ved Statskassens Hjælp, og der er ingen anden, der bør udfylde det end den. Jeg tror, at Tiden nu er kommen til at tage dette Spørgsmaal op paa en anden Maade.

Hvad nu de øvrige Indvendinger mod Lovforslaget angaar, fremførte den ærede Landbrugsminister først, at han var imod Lovforslaget, fordi det gik bort fra de frivillige Overenskomster, som han ansaa for den eneste Løsning, og gik over til Tvangsafløsning, som jeg fuldt ud erkender, at Lovforslaget gør. Den ærede Minister mente, at det var ikke og kunde ikke være i Overensstemmelse med Grundloven. Det kunde ikke siges at paakræves af Almenvellet, at en saadan Afløsning fandt Sted, efterhaanden som de enkelte private Personer eller Kredse af private Personer fandt for godt at kræve det for sig. Den samme Indvending fremkom for 5 Aar siden, og jeg gjorde da opmærksom paa, at vi kende Love, der ere givne, efter at vi have faaet Grundloven, og som tilstede Tvangsafløsning eller Ekspropriation, ikke over hele Linien paa en Gang, men efterhaanden som de enkelte paagældende private Personer forlange det. Vi fik, jeg tror, det var i 1850, en Afløsning af Pligtarbejde. Enhver Pligtarbejder kunde efter denne Lov forlange sit Pligtarbejde afløst. Det var en Tvangsafløsning ganske som her. Og vi fik omtrent samtidig en Lov om Ekspropriation af Grunde til Huse for husvilde, hvori der fandtes ganske det samme Princip. Ekspropriationen finder ikke Sted hele Landet over, men kun naar en Mand i en Kommune ikke kan skaffe sig en Bolig, men har Penge dertil og faar Lyst til at

gaa den Vej. Vi se altsaa, at man umiddelbart efter Grundlovens Givelse ikke havde nogen som helst Betænkelighed ved at foretage en Tvangsafløsning eller en Tvangsafstaaelse for disse spredte Tilfældes Skyld. Naar nu Regeringen finder, at noget saadant strider mod Grundloven, mon det saa ikke skulde komme af, at der siden Grundlovens Givelse er gaaet saa lang Tid, at den højtærede Regering har glemt, hvad der staar i Grundloven, og hvorledes den skal forstaas? Lige efter Grundloven havde man det friske Blik paa den og vidste, hvorledes den skulde forstaas og forklares, og det var til stort Held for det danske Folk. Man kan jo ogsaa sige: Hvorledes vil den høje Regering kunde ekspropriere til Jærnbaneanlæg? Vi fik omtrent samtidig med Tiendeafsløsningsloven i 1894 en Lov om en stor Mængde private Baner, jeg husker ikke, om det var 27 eller 37, men mange var det. Det var paa den Tid ganske usikkert, og det er det for Resten endnu, om alle disse Baner blive anlagte, og hvornaar de blive det, det afhænger udelukkende af, om der søges Koncession paa dem eller ej. Saa snart private Folk eller kommunale Autoriteter skaffe sig Koncession paa en saadan Bane, træder Ekspropriationsloven i Kraft uden Hensyn til, om det hele sker paa en Gang eller ej. Her finder netop Tvang Sted. Skulde man ved Afstaaelse af Jord til Jærnbaner benytte Frivillighedens Vej, vilde vi vistnok den Dag i Dag ikke have en eneste Jærnbane her i Landet. Hvor der er et saadant stort og indviklet Forhold, der skal ordnes, er det — det viser Erfaringen paa andre Omraader — nødvendigt at anvende Tvang. Det kan ikke undgaas, med mindre man foretrækker at blive ved den Tilstand, man en Gang er i.

Det blev dernæst fremført, at Forslaget vilde kræve alt for mange Penge af Staten. Den højtærede Finansminister gjorde det op til, at Statskassen i Aarenes Løb vilde komme af med 30,600,000 Kr., hvortil skulde lægges den kapitaliserede Skat af Tienden og endvidere en kapitaliseret Rentedifference, som Ministeren opgjorde til ikke mindre end 11 Mill. Kr. Jeg vil dertil sige, at selv om det skulde koste